

ТАНДЕМ -ТЕХНОЛОГІЇ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Удовенко І. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри європейських мов
Державного біотехнологічного університету
м. Харків, Україна*

Подворна Л. А.

*старший викладач кафедри європейських мов
Державного біотехнологічного університету
м. Харків, Україна*

Інноваційні освітні технології – це системний набір цілеспрямованих прийомів і засобів організації навчальної діяльності, який охоплює весь процес навчання, починаючи від визначення мети і закінчуючи отриманням результатів. Вони є закономірним, динамічним явищем, що розвивається, і їх впровадження допомагає вирішити суперечності між традиційною освітою та сучасними вимогами до навчання.

Навчання з використанням інноваційних технологій має значні переваги над класичною освітою. Воно інтегрує процеси, які неможливо поєднати в рамках традиційної системи, такі як навчання, майбутнє працевлаштування, кар'єрне планування та безперервна освіта. На відміну від традиційних педагогічних методів, що базуються на пояснювально-ілюстративному навчанні відповідно до дидактичних принципів Я. А. Коменського, інноваційні технології є більш різноманітними. До них належать педагогічні технології, орієнтовані на особистісний розвиток, технології формування творчої особистості, методики колективного творчого виховання, створення ситуацій успіху, ігрові технології, технології комунікативного навчання іноземних культур, тандем-технології, методики індивідуального навчання, а також впровадження теорії поетапного формування когнітивних здібностей і методики саморозвитку [3, с. 231].

Увага до тандем-технологій сьогодні пов'язана з швидким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, які дозволяють віртуальне спілкування іноземною мовою в будь-який час і в будь-якому місці, роблять вивчення іноземних мов легким, природним і захопливим. Тандем-технології у навчанні іноземних мов і культур – це методи

навчання, які базуються на самостійному (автономному) вивченні іноземної мови і культури двома партнерами з різними рідними мовами, які спільно працюють у парі.

У методиці навчання іноземних мов розглядаються особливості тандем-технології та основні принципи їх застосування. Тандемні сесії складаються з двох частин, які можуть проходити як послідовно одна за одною, так і в різні дні, проте кожна частина повинна бути присвячена лише одній мові. Це формує перший ключовий принцип тандемного навчання: мови не повинні змішуватися. Цей принцип є надзвичайно важливим, оскільки стимулює учнів використовувати цільову мову. Крім того, він надає партнерам можливість спілкуватися рідною мовою, якщо комунікативні цілі виявилися занадто складними для досягнення цільовою мовою. Загалом, цей практичний принцип сприяє максимальному залученню партнерів у процес навчання мови.

Як свідчить практика, найбільш поширеним і популярним типом взаємодії в тандемі є вільні розмови на різні теми, виконання граматичних вправ та інших завдань. Загалом, тандем-технології сприяють творчому та індивідуальному підходу до навчання.

Процес тандемного спілкування включає наступні етапи:

1. Етап пошуку потенційних учасників для організації тандемного навчання. На цьому етапі учні повинні пройти обов'язковий інструктаж з основ безпечної роботи в Інтернеті.

2. Етап спільного визначення цілей, вмісту, інструментів і стратегій взаємного навчання, а також складання плану роботи. Важливо, щоб ці цілі та стратегії відповідали інтересам та особистим потребам учнів, їхньому рівню мовної підготовки та життєвому досвіду.

3. Етап міжособистісного спілкування, де партнери навчання спілкуються один з одним.

4. Етап колективного спілкування, включаючи відеоконференції та організацію спільних групових занять, якщо це передбачено планом тандемного спілкування. На цьому етапі запускаються спільні проекти і обговорюються їхні результати.

5. Етап реального спілкування (за умов можливості реалізації) [2, с. 54].

Також варто відзначити, що на початковому етапі вивчення мови тандем-технології можуть відігравати ключову роль у формуванні фонетичних навичок учнів, у постановці вимови та сприйнятті іноземної мови на слух, а також у розвитку лінгвістичної компетенції – систематичного знання граматичних правил, словникового запасу та фонології. На більш просунутому етапі вони допомагають виправити можливі помилки в навчанні, а також формують дискурсивну компетенцію – здатність створювати цілісні, зв'язні та логічні висловлювання в усній і письмовій формі різних функціональних стилів.

Таким чином, узагальнюючи переваги навчання іноземної мови з використанням тандем-технології, варто відзначити найважливіші:

- навчання у тандемі дозволяє створити автентичні умови природного спілкування з носієм мови;

- участь у тандемі значно підвищує мотивацію учнів до оволодіння мовою та культурою країни мови, що вивчається, та стимулює їх до подальшого використання її як засобу спілкування;

- регулярність та систематичність комунікативної тандемної взаємодії значно покращає навички розмовної мови партнерів, а також сприятимуть формуванню іншомовної комунікативної компетенції (всіх видів мовної діяльності) та міжкультурної компетенції;

- тандем-технології дозволяють вийти за рамки традиційного заняття, використовувати іноземну мову набагато ширше, що допомагає учню вибудувати власну траєкторію навчання з урахуванням власних потреб та інтересів, самостійно брати відповідальність за результати своєї діяльності, сприяє розвитку автономності навчання;

- використання тандем-технології сприяє подоланню лінгвістичних та психологічних бар'єрів у спілкуванні з партнерами та усуває страх використання мови як засобу спілкування. При цьому позитивний ефект досягається за рахунок відсутності жорсткого контролю вчителя та низки прийомів, які націлені на підтримку комунікації з партнером типу уточнень, перепитування, формулювання ідеї іншими словами, використання жестів, засобів невербальної комунікації, заміна складних конструкцій більш простими тощо;

- тандем-технології мають величезний потенціал у поєднанні з інформаційними та комунікаційними технологіями щодо пошуку партнерів та розширення контактів, оскільки мережа Інтернет значно полегшує пошук партнерів і створює більше можливостей практичної взаємодії. Також, умови спілкування одночасно в усній та письмовій формі створюють можливість повноцінного розвитку всіх видів мовної діяльності [4, с. 151].

Проте не варто забувати і про недоліки тандем-технології. До них можна віднести наступні: тандем-технології не підходять для вивчення мови на початковому етапі, хоча б один з партнерів повинен мати базові знання іноземної мови, необхідні для спілкування та розуміння; деяка «поверховість» навчання за повної відсутності контролю вчителя; недостатня розробленість даної технології для більшості іноземних мов, крім англійської та німецької.

Таким чином, для реалізації тандем-технології як інноваційні технології навчання іноземних мов слід враховувати сильні та сторони, щоб скористатися всіма перевагами, які притаманні даній технології.

Отже, тандем-технології можна вважати інноваційними засобами інтенсивного вивчення іноземних мов, оскільки їх застосування

забезпечує глибоке занурення партнерів у мовне середовище під час навчання. Спілкування в тандемі сприяє розвитку та вдосконаленню мовленнєвих, фонетичних, лексичних і граматичних навичок, покращує усне висловлення, допомагає подолати мовний бар'єр і підвищує мотивацію до вивчення мови для її подальшого використання в реальних комунікаціях. Таким чином, на відміну від інших методів, тандем-технології орієнтовані на максимально ефективно поліпшення навичок говоріння та стимулюють генерацію нових ідей для покращення комунікативних здібностей, що, в свою чергу, сприяє розвитку лінгвістичної та дискурсивної компетентностей. Майбутні дослідження повинні бути спрямовані на подальше впровадження тандем-технологій у навчальний процес, що допоможе підвищити ефективність самостійної роботи, відкриє нові можливості для творчого самовираження та сприятиме формуванню міжкультурної компетенції, яка є надзвичайно важливою в умовах євроінтеграції.

Література:

1. Бакуліна Н. Тандем-метод у багатомовному навчанні. *Методи навчання української мови: сучасний контекст* : збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича 25 березня 2021 р.. Київ : Педагогічна думка, 2021. С. 5–7.
2. Богданець-Білокаленко, Н., Фідкевич О. Роль тандем-методу у формуванні багатомовності учнів і учениць закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин. *Acta Pedagogica Volynienses*. 2023. № 1. С. 50–58.
3. Лагодзінська В. С. Традиційні й інноваційні методи навчання іноземних мов. *Ресурсно-орієнтоване навчання у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи* : матеріали всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф. 22–26 лютого 2016 р. Полтава : АКУП ПДАА, 2016. 229–232.
4. Little D., Lewis T., Walker L. *Autonomous language learning in tandem*. Sheffield : Academic and Electronic Press. 2003. P. 145–156.